

Dosarul nr.2rac-260/21

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. : V. Holban)

Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : M. Guzun, A. Malfi, I. Dutca)

ÎN C H E I E R E

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright",

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" împotriva Asociației Obștești "Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale, Asociației Obștești Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă, intervenient accesoriu Asociația Drepturilor de Autor și Conexa, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la constatarea nulității actului juridic,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 19 mai 2021, prin care s-a respins declarat de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 februarie 2020,

c o n s t a ț ă :

La 08 decembrie 2019, Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Obștești Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale, Asociației Obștești Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă, intervenient accesoriu Asociației Drepturilor de Autor, și Conexa din Republica Moldova, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la constatarea nulității actului juridic.

În motivarea a indicat că, conform Deciziei Comisiei de Avizare a AGEPI nr.3/1566 din 20 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial nr.216- 220 din 04 octombrie 2013, Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" a fost avizată în calitate de organizație de gestiune colectivă (OGC) să gestioneze, de sine stătător sau în comun, în bază de acord, toate drepturile care i-au fost încredințate în gestiune, atât prin contract direct, cât și prin contracte de reprezentare.

Legalitatea avizării Asociației Obștești Asociația Națională "Copyright" prin Decizia AGEPI nr. 3/1566, a fost confirmată prin Decizia definitivă și irevocabilă a Curtii Supreme de Justiție din 12 aprilie 2017.

Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" a fost avizată/desemnată

conform Deciziei AGEPI nr. 7/258 din 31 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 29-32 din 06 februarie 2015 și conform Deciziei AGEPI nr. 10/3269 din 29 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr.2-12 din 15 ianuarie 2016, să gestioneze pentru anii 2015-2017 drepturile ce cad sub incidența licenței extinse și obligatorii ale titularilor de drepturi, care nu sânt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor lor în alt mod.

La 04 mai 2018, în Monitorul Oficial RM, a fost publicată Decizia Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI) nr. 20/872 din 26 aprilie 2018, prin care se desemnează Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" să gestioneze pentru anii 2018 - 2019, începând cu 01 ianuarie 2018, drepturile ce cad sub incidența licenței extinse ale titularilor de drepturi, care nu sânt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor sale în alt mod.

La 27 iulie 2018, a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Decizia AGEPI nr.22/1490 din 20 iulie 2018, prin care AGEPI a decis desemnarea Asociației Obștești Asociația Națională "Copyright" să gestioneze dreptul ce cade sub incidența art.48 alin. (13) lit. b) din Legea nr.139 din 02 iulie 2010, privind dreptul de autor și drepturile conexe, pentru perioada 03.11.2017 - 31.12.2017; drepturile ce cad sub incidența licenței obligatorii ale titularilor de drepturi, care nu sunt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor lor în alt mod, pentru perioada 01.01.2018 - 31.12.2018.

La 02 august 2019, a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Decizia AGEPI nr.26/1618 din 24 iulie 2019, prin care AGEPI a decis desemnarea Asociației Obștești Asociația Națională "Copyright" să gestioneze drepturile ce cad sub incidența licenței obligatorii ale titularilor de drepturi, care nu sunt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor lor în alt mod, pentru perioada 01.01.2019 - 31.12.2019.

În cadrul diferitor dosare aflate pe rolul instanțelor de judecată, de către AsDAC au fost prezentate o serie de contracte (din 04 iulie 2003 și 05 martie 2003 cu prolongare automată a fiecăreia), încheiate de AsDAC și Asociația Obștească Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă (RAO) cu privire la reprezentarea reciprocă, valabile până în prezent, iar unicul reprezentant pe teritoriul Republicii Moldova a lui RAO este AsDAC.

La 25 iulie 2019, de către ANPCI a fost întocmită scrisoarea Nr.83/-7-19 din 25 iulie 2019, prin care au fost informați că la 30 mai 2019, "Asociația Națională pentru Protecția Creației Intelectuale" ANPCI a încheiat un contract nul cu Asociația Obștească Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă (RAO) cu privire la reprezentarea Asociației RAO din Federația Rusă pe teritoriul Republicii Moldova.

Potrivit actului de control al AGEPI Nr. 20 din 27 iunie 2019, s-a constatat că, achitățile efectuate de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" în cazul VOIS (asociația din Federația Rusă) prin ANPCI, s-au efectuat achitări în numerar, către o asociație obștească (ANPCI), neavizată de către AGEPI în calitate de organizație de gestiune colectivă, printr-o persoană intermediară și neîmputernicită.

Potrivit contractelor dintre RAO și AsDAC, una din clauzele contractelor care au fost furnizate de AsDAC în cadrul unor dosare în instanțele de judecată, se pretinde că, AsDAC, este reprezentatul exclusiv a lui RAO, aceasta fiind expusă în felul următor ”Настоящий Договор вступает в силу с 1 января 2003 г. и, кроме случаев применения статьи 12, действие его будет продлеваться из года в год по молчаливому согласию, если он не будет расторгнут одной из сторон заказным письмом не позднее чем за 6 месяцев до истечения каждого годового периода”.

Astfel, chiar dacă avizul de reziliere/ rezoluțiune a contractelor dintre RAO și AsDAC a ajuns la destinatar în luna iulie a anului 2019, rezilierea/ rezoluțiunea va produce efecte juridice de la 01 ianuarie 2021, iar contractul dintre ANPCI și RAO, abia din 01 ianuarie 2021 posibil va produce efecte juridice, iar la caz consideră că este nul.

Reclamantul a invocat că, nu este probat faptul că, contractele dintre RAO și AsDAC au fost reziliate/ rezoluționate, iar dacă și a avut loc rezilierea/ rezoluțiunea, este cert că aceste contracte își vor pierde puterea de acțiune abia la 01 ianuarie 2021, Pentru perioada de până la 01 ianuarie 2021, RAO nu poate încheia alte contracte de reprezentare reciprocă pentru Republica Moldova, iar alegerile ANPCI referitor la contractul dintre ANPCI și RAO pe care Asociația Obștească Asociația Națională „Copyright” nu-l deține integral, le consideră a fi nule deoarece pentru aceeași perioadă, același obiect și pentru același teritoriu- Republicii Moldova, există un alt reprezentant a lui RAO care este AsDAC.

Contractul din 04 iulie 2003 dintre RAO și AsDAC, prevede expres art. 6 alin. 2 ”Во время действия настоящего договора, каждое из Договаривающихся Обществ не может без согласия другого создавать и поддерживать на территории осуществления деятельности другого какие-либо агентства для сбора авторского гонорара, не может заключать договоры о взаимном представительстве интересов с отдельными лицами или организациями, осуществляющими деятельность, подобную деятельности другого Договаривающегося общества на его территории”.

Potrivit contractului dintre RAO și AsDAC din 05 martie 2003, semnat de asociația din Federația Rusă și semnat de AsDAC la 12 februarie 2003, art. 2 alin.2 prevede: ”В период действия настоящего Договора, каждая из Договаривающихся Сторон будет воздерживаться на территории другой от всякого вмешательства в осуществление последней полномочий, предоставленных настоящим Договором”.

Pe teritoriul Republica Moldova nu pot exista două contracte de reprezentare reciprocă la doi reprezentanți diferiți, având în vedere că, încă din anul 2003 de către RAO și AsDAC au fost încheiate o serie de contracte care până la moment, n-au fost rezoluționate, ținând cont că contractul de reprezentare reciprocă dintre ANPCI și RAO nu putea fi încheiat înainte de rezoluțiunea contractelor, și astfel, contractul din 30 mai 2019 dintre RAO și ANPCI, reclamanta îl consideră nul și solicită instanței de judecată constatarea acestui fapt.

Asociația Obștească Asociația Națională ”Copyright” a solicitat constatarea nulității contractului de reprezentare reciprocă din 30 mai 2019, încheiat între Asociația Obștească Națională pentru Protecția Creației Intelectuale din RM și Asociația Obștească Drepturilor de Autor din Federația Rusă.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 17 februarie 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" împotriva Asociației Obștești Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale, Asociației Obștești Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă, intervenient accesoriu Asociației Drepturilor de Autor, și Conexa din Republica Moldova, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la constatarea nulității actului juridic.

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la 13 martie 2020, a declarat apel Asociația Națională "Copyright", solicitând casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral în modul în care aceasta a fost formulată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că, cerința reclamantului privind anularea contractului de reprezentare reciprocă din 30 mai 2019 încheiat între Asociația Obștească „Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale” (AO ANPCI) din RM și Asociația Obștească „Asociația Drepturilor de Autor” (RAO) din Federația Rusă au fost întemeiate în baza art. 334 Cod Civil.

La cazul dedus judecării, nu au fost identificate temeiuri în sensul art. 334 Cod Civil, privind nulitatea contractului de reprezentare reciprocă din 30 mai 2019 încheiat între Asociația Obștească „Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale” (AO ANPCI) din RM și Asociația Obștească „Asociația Drepturilor de Autor” (RAO) din Federația Rusă.

Sancțiunea nerespectării norme art. 334 alin. (1) Cod civil, este nulitatea absolută. Însă, nu orice încălcare a legii atrage nulitatea absolută. Norma acestui alineat prevede că sunt lovite de nulitate absolută actele juridice care contravin normelor imperative, adică acelor norme care prescriu în mod expres o conduită obligatorie, o obligație de la care subiectul nu se poate sustrage sau n-o poate ocoli (norme onerative), sau care, prin dispoziția lor, interzic săvârșirea unor acțiuni (norme prohibitive).

Instanța de fond a reținut că, la materialele dosarului nu sunt probe în sensul art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, întru confirmarea nulității contractului de reprezentare reciprocă din 30 mai 2019 încheiat între Asociația Obștească „Asociația Națională pentru Protecția Creației Intellectuale” (AO ANPCI) din RM și Asociația Obștească „Asociația Drepturilor de Autor” (RAO) din Federația Rusă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021 s-a respins declarat de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 17 februarie 2020.

La 14 septembrie 2021, Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 17 februarie 2020 și transmiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivare a invocat că, prin soluția instanțelor ierarhic inferioare a fost încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6 din Convenție.

Instanța de fond a examinat cauza într-o singură ședință, ignorând cererea de amânare depusă de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" în legătură cu necesitatea încheierii contractului de asistență juridică cu un alt avocat, iar instanța de apel a ignorat încălcările admise de instanța de fond.

Examinând apelul, Curtea de Apel a aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procesual cu privire la citarea participanților la proces, deoarece nu au fost citați legal despre data și locul ședinței de judecată din 19 mai 2021.

Instanța de apel a examinat cauza în absența tuturor participanților la proces, ignorând astfel prevederile art. 102 alin.(1), (3) și art. 105 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Recurentul a indicat că în adresa asociației nu a fost expediată nici o citație și astfel nu a cunoscut despre data examinării apelului.

De asemenea, examinând cauza instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 327, 328, 331 și 334 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2021).

În opinia recurentului Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright" nu poate să aibă obligații duble față de Asociația Obștească Asociația Drepturilor de Autor din Federația Rusă, atât în baza contractului încheiat dintre RAO și AsDAC, cât și în baza contractului încheiat dintre RAO și ANPCI și astfel, contractul încheiat între RAO și ANPCI din 30 mai 2019 este nul în temeiul art. 327, 328, 331 și 334 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019).

Ca temei de drept, recurentul a invocat prevederile art.432 alin.(2) lit. b) și c) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei 19 mai 2021.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Recurentul a indicat că, decizia motivată a instanței de apel nu i-a fost adusă la cunoștință de către instanța de apel, însă potrivit informație de la fila dosarului 185 instanța de apel a comunicat recurentului decizia motivată la 14 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice.

Respectiv, cererea de recurs declarată la 14 septembrie 2021, este depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 21 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimațiilor recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii.

Prin referința depusă la 15 octombrie 2021, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a reiterat că în cadrul procesului are calitate de intervenient accesoriu, nu este parte contractantă a contractelor, reclamantul nu a formulat careva pretenții față Agenției și astfel, lasă la aprecierea instanței de judecată cererea de recurs.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

Referitor la argumentul recurentului precum că, la examinarea cauzei în instanța de apel au fost aplicate eronat normele de drept procedural cu privire la citarea participanților la proces, deoarece nu au fost citați legal despre data, ora și locul ședinței de judecată Completul menționează că:

Potrivit informației de la fila 155, Curtea de Apel Chișinău a comunicat la 12 februarie 2021 părților despre examinarea cererii de apel pentru data de 16 februarie 2021, ora 10⁰⁰.

La 24 februarie 2021, a comunicat părților despre examinarea cauzei la 24 martie 2021, ora 10⁰⁰ (f.d.165).

De asemenea, potrivit informației de la fila dosarului 171, Curtea de Apel Chișinău a comunicat la data de 29 martie 2021 Asociației Obștească Asociația Națională "Copyright" că examinarea cauzei va avea loc 19 mai 2021, ora 11⁰⁰, prin intermediul poștei electronice, la adresa electronică asociatiacopyright@gmail.com.

În cauza Grăjdianu vs Republica Moldova Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, scrisoarea atașată la materialele dosarului prin care instanța a comunicat participanților la proces despre decizia emisă, este o dovadă că instanța a comunicat părților actul de procedură.

Respectiv, scrisorile de la fila dosarului 155,165,171 sunt dovezi că la examinarea cererii de apel instanța de apel a respectat prevederile art. 100-107 din Codul de procedură civilă.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului

Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright", nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Asociația Obștească Asociația Națională "Copyright".

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Dumitru Mardari